

В. Д. Головатюк

ДО ЮВІЛЕЮ ВІКТОРІЇ ЮЗВЕНКО

У серпні 2008 року свій ювілей відзначила Вікторія Арсенівна Юзвенко – відомий учений, фольклорист-славіст, яка свою багатогранну творчу діяльність присвятила Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Її науковий шлях розпочався з навчання в аспірантурі ІМФЕ АН УРСР, і подальша доля, а це понад п'ятдесят років, була пов'язана із цією установою, відділом слов'янської фольклористики, а згодом – відділом мистецтва та народної творчості зарубіжних країн.

Після здобуття філологічної освіти в Чернівецькому університеті та викладацької діяльності в Київському індустріальному технікумі В. Юзвенко занурилася в наукову діяльність. Основним напрямом наукових пошуків дослідниці стала полоністика, зокрема українсько-польські фольклористичні зв'язки у ХІХ ст., яким присвячено чимало її наукових студій. У 1961 році побачила світ монографія «Українська народна поетична творчість у польській фольклористиці ХІХ ст.», написана на основі кандидатської дисертації, яку Вікторія Арсенівна успішно захистила 1961 року під керівництвом академіка Максима Рильського. Того самого року її було призначено на посаду молодшого наукового співробітника відділу фольклору, а згодом – вченим секретарем ІМФЕ АН УРСР (1960–1964 рр.). Їй пощастило працювати з М. Рильським, Л. Ревуцьким, В. Касіяном, М. Стельмахом і багатьма іншими відомими діячами української культури та науки.

Особлива сторінка в житті В. Юзвенко – керівництво відділом слов'янської фольклористики, завідувачкою якого вона стала в 1969 році та який очолювала близько двадцяти років. Чимало творчих зусиль було докладено нею, аби нала-

годити зв'язки із профільними науковими установами і вченими в усьому слов'янському світі, активізувати наукове життя відділу, багато сил віддано керівництву колективом авторів, науковому редагуванню численних колективних монографій і збірників, підготовці молодій генерації славистів-фольклористів. Під її керівництвом почалося інтенсивне й ґрунтовне порівняльно-історичне вивчення проблем історії та теорії фольклору слов'янських народів, народнопоетичної творчості національних меншин України.

У своїх дослідженнях Вікторія Арсенівна багато уваги приділяла історії славистичної фольклористики, жанровій системі сучасного слов'янського фольклору, міжслов'янським фольклорним зв'язкам, слов'янській казковій епіці. За її участю та редакцією підготовано понад двадцять монографічних видань, що отримали схвальну оцінку та визнання в наукових колах слов'янських країн. Це, зокрема, такі фундаментальні колективні праці, як «Розвиток і взаємовідношення жанрів слов'янського фольклору» (К., 1973), «Слов'янська фольклористика. Нариси розвитку. Матеріали» (К., 1988) та низка студій, присвячених проблемі вивчення народної творчості національних меншин України.

В. Юзвенко завжди вражала своєю нестримною творчою енергією, була одним з активних членів редколегії часописів «Слов'янське літературознавство і фольклористика», «Народна творчість та етнографія»; щорічника «Слов'янський світ» та інших наукових видань, брала активну участь в організації численних конференцій, нарад, симпозіумів.

Упродовж багатьох років В. Юзвенко представляла українську науку на міжнародних форумах, була незмінною учасницею-доповідачкою Міжнародних з'їздів славистів (IV – Москва, 1958; V – Софія, 1963; VI – Прага, 1968; VII – Варшава, 1973; X – Софія, 1988; VIII – Загреб–Любляна, 1978; IX – Київ, 1983; XI – Братислава, 1993; XII – Краків, 1998),

вченим-секретарем Міжнародного комітету славістів (1979–1988 рр.); вченим-секретарем Українського комітету славістів (1962–1990 рр.); почесним членом міжнародної комісії з дослідження слов'янського фольклору при Міжнародному Комітеті славістів. Особлива заслуга належить їй у підготовці та проведенні ІХ Міжнародного з'їзду славістів, що відбувся в Києві 1983 року, а також у виданні праць цього форуму.

Значний внесок В. Юзвенко зробила також у наукове забезпечення й організацію польових експедиційних досліджень. Під її керівництвом було проведено численні наукові експедиції до різних регіонів України, де зроблено унікальні фольклорні записи, значна частина яких увійшла до багатотомного видання серії «Українська народна творчість» і які сьогодні збагачують наукову основу сучасних фольклористичних праць.

Як науковий керівник Вікторія Арсенівна завжди виявляла щире бажання допомогти, не нав'язуючи свої думки, спокійно, але твердо спрямовувала інтереси своїх учнів у потрібне русло, радячи необхідну літературу і джерела та створюючи навколо себе творчу атмосферу. Доброзичлива, легка у спілкуванні, вона повсякчас випромінює теплоту й гармонію, з нею завжди приємно працювати.

***Щиро вітаємо нашу колегу з ювілеєм!
Бажаємо здоров'я і довгих років творчого життя!***

Бібліографія праць В. А. Юзвенко. Українські народні казки, легенди, анекдоти / Упоряд. Г. Сухобрус, В. Юзвенко. – К.: Держ. вид-во Художньої літератури, 1957. – 543 с.; Золота гора. Українські народні казки / Упоряд. В. Юзвенко – К.: Дитвидав, 1959. – 87 с.; Иван-богатырь. Украинские народные сказки / Упоряд. В. А. Юзвенко. – К.: Дитвидав, 1960; Українська народна поетична творчість у польській фольклористиці

XIX ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – 132 с.; Українські думи і героїчний епос слов'янських народів / В. А. Юзвенко, Г. С. Сухобрус та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 28 с.; Пісні Явдохи Зуїхи / Упоряд., вступ. ст., прим. В. А. Юзвенко, М. Т. Яценко. – К.: Наукова думка, 1965. – 810 с.; Історико-типологічні та генетичні зв'язки в етнічній пісенній творчості слов'ян (XVII–XIX ст.) / М. Гайдай, Р. Скрипка, В. Юзвенко, Н. Шумада – К.: Наукова думка, 1968. – 26 с.; Колесса Ф. М. Фольклористичні праці / Упоряд. і вступ. ст. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1970. – 416 с.; Інтернаціональне та національне в сучасному слов'янському фольклорі (на матеріалах Української РСР) / В. А. Юзвенко, Н. С. Шумада, М. М. Гайдай та ін. – К.: Наукова думка, 1977. – 224 с.; Специфіка художніх засобів слов'янської фантастичної казки. – К.: Наукова думка, 1978. – 23 с.; Принципы формирования жанровой системы современного фольклора // Современные славянские культуры: развитие, взаимодействие, международный контекст. – К., 1979. – 168 с.; Слов'янська фольклористика: Нариси розвитку. Матеріали / М. М. Гайдай, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1988. – 448 с.; Під одним небом: Фольклор етносів України / Упоряд.: В. А. Юзвенко, Л. К. Вахніна, Л. Г. Мушкетик. – К.: Головна спеціалізов. ред. літ. мовами нац. меншин України, 1996. – 255 с.; Художня культура західних і південних слов'ян (XIX–XX століття): Енцикл. слов. / Г. А. Скрипник Г. А. (гол. ред.), Л. К. Вахніна, В. А. Юзвенко та ін. – К., 2006. – 248 с.

Статті і рецензії. Вацлав Залеський (З історії взаємозв'язків української і польської фольклористики) // Народна творчість та етнографія. – 1957. – № 4. – С. 60–68; Шляхами героїчного звенигородсько-таращанського повстання (з досвіду роботи тематичної експедиції) // Народна творчість та етнографія. – 1957. – № 4. – С. 146–149; Польський фольклористичний журнал «Literatura ludowa» // Народна творчість та етнографія. – 1958. – № 3. – С. 140–143; Из истории украинско-польских

фольклористических связей конца XIX в. // Советская этнография. – 1960. – № 4. – С. 156–158; Польський фольклорист Оскар Кольберг – збирач і дослідник української народної поетичної творчості // Народна творчість та етнографія. – 1961. – № 2. – С. 65–71; Польські фольклористи – дослідники українського героїчного епосу // Матеріали IV Міжнародного съезда славистов. – М., 1962; Українські народні казки у збірниках польських фольклористів // Міжслов'янські фольклористичні зв'язки. – Вид-во АН УРСР, 1963; П'ятий Міжнародний з'їзд славистів // Народна творчість та етнографія. – 1964. – № 4; Юзвенко В. А., Яценко М. Т. Поетичний голос народу // Народна творчість та етнографія. – 1965. – № 5. – С. 3–14; Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР у 1964 році // Народна творчість та етнографія. – 1965. – № 1. – С. 99–100; Про М. Т. Рильського – людину, вихователя // Народна творчість та етнографія. – 1966. – № 2. – С. 17–22; Іван Франко в польських фольклорно-етнографічних виданнях // Народна творчість та етнографія. – 1966. – № 3. – С. 40–45; Юзвенко В. А., Шумада Н. С. Експедиція до Перегинського району // Народна творчість та етнографія. – 1966. – № 5. – С. 50–54; Юліан Кшижановський // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – 1967. – Вип. 3. – С. 205; Всеслов'янська конференція фольклористів // Народна творчість та етнографія. – 1967. – № 1. – С. 69; Główne problemy współczesnej folklorystyki ukraińskiej // Literatura ludowa. – Warszawa. – 1967. – № 1–3. – S. 29–36; Historico-typological and genetic connections in epic slavonic songs (XVI–XIX) / В. А. Юзвенко, М. М. Гайдай // Mezinárodní sjezd slavistů v Praze 1968. Rezumé přednášek, příspěvků a sdělení. – Praha, 1968. – S. 372–373; Славістичні дослідження в галузі фольклористики на Україні (1917–1967) // Слов'янське літературознавство і фольклористика, 1968; На славістичному напрямі // Народна творчість та етнографія. –

1969. – № 2. – С. 33–34; Нове народження фольклористичних праць О. Кольберга // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – 1970. – С. 92–94; Методологічні основи вивчення міжслов'янських фольклорних зв'язків // Українська культура в її інтернаціональних зв'язках: VIII Славістична конференція. – К., 1971. – С. 208–209; Польські народні пісні неволі і протесту // Визвольний рух слов'ян у народній пісенній творчості. – К.: Наукова думка, 1971. – С. 82–125; Юзвенко В. А., Гайдай М. М. Слов'янський романтизм і розвиток української фольклористики в I половині XIX ст. // Międzynarodowy kongres slawistów. – Warszawa, 1973. – S. 901–903; Взаємозв'язок фольклорних жанрів у їх історичному розвитку // Розвиток і взаємовідношення жанрів слов'янського фольклору. – К.: Наукова думка, 1973. – С. 3–21; Міжнародний форум славистів // Українське слов'янознавство. – Л., 1974; Фантастична казка в системі жанрів фольклору // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – 1975. – Вип. 10. – С. 76–82; Новий огляд досягнень вчених-славистів // Українське слов'янознавство. – 1975. – № 11. – С. 90–91; М. І. Кравцов (До 70-річчя з дня народження) // Народна творчість та етнографія. – 1976. – № 3. – С. 82–84; Неопублікована біографія З. Доленги-Ходаковського // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – 1976. – Вип. II. – С. 101–105; Идейно-художественное взаимообогащение в современном фольклоре славянского населения Украинской ССР // Тезисы докладов на сессии, посвященной итогам полевых этнографических и антропологических исследований в 1974–75 гг. – Душанбе, 1976. – С. 248–249; Идейно-художне взаємозбагачення в сучасній пісенності слов'янського населення УРСР // Народна творчість та етнографія. – 1976. – № 5. – С. 19–28; Основні риси сучасної народнопоетичної творчості // Інтернаціональне та національне в сучасному слов'янському фольклорі. – К., 1977. – С. 7–31; Жанрові особливості поетичної системи слов'янської фантас-

тичної казки // Народна творчість та етнографія. – 1978. – № 3. – С. 22–33; Специфічност уметничких средстава словенске чаробне бажке // Medunarodni slavistički kongres. Zagreb 3–9. IX.1978. Ljubljana. Knjiga referata. Sažeti, I. – Zagreb. – 1978. – S. 397–398; Жанровая специфика современного фольклора (по материалам Украинской ССР) // Всесоюзная сессия, посвященная итогам полевых этнографических и антропологических исследований 1976–1977 гг. – Ереван, 1978. – С. 239–240; VIII Міжнародний з'їзд славістів // Народна творчість та етнографія. – 1979. – № 2. – С. 89–90; Принципы формирования жанровой системы современного фольклора // Современные славянские культуры: развитие, взаимодействие, международный контекст. Тезисы докладов Международной научной конференции. – К., 1979. – С. 67–68; XX Пленум Міжнародного комітету славістів // Народна творчість та етнографія. – 1980. – № 3. – С. 101–102; Юзвенко В. А. и др. Межэтнические связи в песенном фольклоре на современном этапе (по материалам Украинской ССР) // Фольклорное наследие народов СССР и его роль в художественной культуре развитого социализма. – М., 1981. – С. 166–180; К вопросу формирования жанровой системы современного славянского фольклора // Македонски фолклор. – 1981. – № 2; Кабашников П. М., Шумда Н. С., Юзвенко В. А. Сучасний фольклор українсько-білоруського пограниччя // Народна творчість та етнографія. – 1981. – № 4. – С. 64–69; В. А. Юзвенко и др. Эпическое песенное творчество и освободительное движение славянских народов (XVII–XIX вв.) // Славянские культуры и мировой культурный процесс. – Минск, 1982; Принципы формирования жанровой системы современного фольклора // Современные славянские культуры: развитие, взаимодействие, международный контекст. – К.: Наукова думка, 1982. – С. 155–157; Про М. Рильського – людину, вихователя // Син країни Рад. – К., 1982; Динаміка поетичних форм слов'янської

фантастичної казки // Історія, культура, фольклор та етнографія слов'янських народів: IX Міжнародний з'їзд славістів. Доповіді. – К., 1983. – С. 224–236; Перспективи історико-порівняльного вивчення фольклору слов'янських народів // Художня і традиційно-побутова культура народу. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 111–124; Слов'янська фольклористика Української РСР напередодні IX Міжнародного з'їзду славістів // Народна творчість та етнографія. – 1983. – № 3. – С. 10–16; Юзвенко В. А., Гайдай М. М. На магістральних шляхах слов'янознавчої науки (До підсумків роботи IX Міжнародного з'їзду славістів) // Народна творчість та етнографія. – 1984. – № 1. – С. 3–15; Юзвенко В. А., Гайдай М. М., Шумада Н. С. Межэтнические связи в песенном фольклоре на современном этапе (на материалах Украинской ССР) // Фольклорное наследие народов СССР и современность. – Кишинёв, 1984. – С. 300–317; Підготовка до X Міжнародного з'їзду славістів // Народна творчість та етнографія. – 1986. – № 1. – С. 84–85; Основні тенденції розвитку сучасної польської фольклористики // Великий Жовтень і розвиток духовної культури слов'янських народів. Тези доповідей IX Республіканської славістичної конференції. – О., 1987. – С. 137–138; Обсуждение доклада «Принципы сводных изданий фольклора славянских народов в XIX–XX вв.» // IX Международный съезд славистов (Киев, сентябрь, 1983). Материалы дискуссии. – К., 1987. – С. 53–54; Юзвенко В. А., Гайдай М. М. Характер сучасних міжетнічних зв'язків у фольклорі слов'ян // Історія, культура, фольклор та етнографія слов'янських народів. – К., 1988. – С. 171–182; Фольклористична діяльність Ю. М. Соколова (До 100-річчя з дня народження) // Народна творчість та етнографія. – 1989. – № 3. – С. 15–20; Славянская волшебная сказка в системе жанров фольклора: (вопросы теории) // Македонски фолклор. – 1989. – Год. XXII. – С. 43–47; Систематизация фольклора: «переходные» и «промежуточные» жанры // Фольклор і су-

часний світ: Тези доповідей Європейського симпозиуму. – К., 1990. – С. 101–102; Юзвенко В. А., Фоменко В. М. Наукові надбання П. М. Попова // Народна творчість та етнографія. – 1990. – № 6. – С. 27–34; Слов'янська фольклористика: Питання періодизації // X Всесоюзна славистична конференція «Духовне відродження слов'ян у контексті європейської та світової культури»: Тези доповідей і повідомлень. Міжнар. наук. конф. – Чернівці, 1992. – Т. 2. – С. 207–208; Юзвенко В. А., Євсеев Ф. Т., Мушкетик Л. Г., Шабліовський В. Є. Слов'яно-неслов'янська та міжслов'янська взаємодія в стилевій структурі народної казки (лімітрофні території) // Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янських народів. – К., 1993. – С. 98–110; Юзвенко В. А., Мушкетик Л. Г., Шабліовский В. Е. Славяно-неславянские отношения в стилевой структуре народной сказки (лимитрофные территории) // XI Medzinárodný zjazd slavistov. – Bratislava: SAV, 1993. – S. 349; Фольклор південних і західних слов'ян у колі науково-організаційних інтересів М. Т. Рильського // М. Рильський і світова культура з погляду сучасності: Міжнар. конф. – К., 1995. – С. 85; Славистична фольклористика в НАН України (післявоєнний період) // Славистичні науково-освітні центри в Україні: (Вчора – сьогодні – завтра) – К., 1995. – С. 51–54; Пісенний репертуар національних меншин, що живуть в Україні // Під одним небом: Фольклор етносів України. – К., 1996. – С. 183–185; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України і польське народознавче товариство / Народна творчість та етнографія. – 1997. – № 4. – С. 108–111; Жанрово-функціональна типологія формульності слов'янської казкової епіки // Усна епіка: етнічні традиції та виконавство. Матеріали Міжнар. наук. конф. – К., 1997. – Ч. 2. – С. 170–174; Форми побутування слов'янської епіки в системі сучасної народної культури // Międzynarodowy kongres slawistów (XII, Kraków, 1998). – Warszawa, 1998. – S. 272; Юзвенко В. А.,

Гайдай М. М., Головатюк В. Д., Пазяк Н. М. Форми побутування слов'янської народної епіки в системі сучасної народної культури // *Слов'янський світ*. – К., 1998. – Вип. 2. – С. 55–71; Фоменко В., Юзвенко В. Наукова спадщина Павла Попова // *Народна творчість та етнографія*. – 2000. – № 5–6. – С. 68–72; Побратимство вчених // *Народна творчість та етнографія*. – 2002. – № 3. – С. 67–68; Науковий доробок Хелени Капелусь і польська фольклористика другої половини ХХ ст. // *Слов'янський світ*. – К., 2002. – Вип. 3. – С. 102–110; І. Франко: Українсько-польські фольклористичні взаємини // *Українсько-польські культурні взаємини ХІХ–ХХ ст.* – К., 2003. – С. 113–116; Взаємозв'язок і взаємодія жанрів як основа історико-фольклорного процесу // *Слов'янський світ*. – К., 2006. – Вип. 4. – С. 15–23; Михайло Гайдай // *Слов'янський світ*. – К., 2006. – Вип. 4. – С. 200–202; Наукова діяльність М. Кравцова у контексті української славистичної фольклористики // *Слов'янський світ*. – К., 2007. – Вип. 5. – С. 190–197; Научно-организационная деятельность Н. И. Кравцова в контексте украинской славистической фольклористики // *Российская славистическая фольклористика: пути развития и исследовательские перспективы. Материалы Междунар. науч. конф.* – М., 2007.

Рецензії на праці В. А. Юзвенко. Погребенник Ф. Корисна праця (Рец. на кн.: Юзвенко В. А. Українська народна поетична творчість у польській фольклористиці ХІХ ст. – К., 1961) // *Всесвіт*. – 1961. – № 11. – С. 157–158; Дей О. І. Нова праця з царини полоністики (Рец. на кн.: Юзвенко В. А. Українська народна поетична творчість у польській фольклористиці ХІХ ст. – К., 1961) // *Жовтень*. – 1962. – № 4. – С. 154–156; Сухобрус Г. Увага до сучасності (Рец. на кн.: Юзвенко В. А., Шумада Н. С. та ін. Інтернаціональне та національне в сучасному слов'янському фольклорі. – К., 1977) // *Літературна Україна*. – 1977. – 20 грудня.

Редакторська діяльність. Слов'янське літературознавство і фольклористика / Редкол.: Г. Д. Вервес, О. І. Дей, В. А. Юзвенко та ін. – 1965–1987. – Вип. 1–16; 1990. – Вип. 18; 1991. – Вип. 19; Визвольний рух слов'ян у народній пісенній творчості (XVII–XIX ст.) / Відп. ред.: К. Г. Гуслистий, В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1971. – 263 с.; Гайдай М. М. Народна етика у фольклорі східних і західних слов'ян. Проблема добра і зла / Відп. ред. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1972. – 199 с.; Розвиток і взаємовідношення жанрів слов'янського фольклору / Відп. ред. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1973. – 150 с.; Казки про тварин / Упоряд. І. П. Березовський; Редкол.: О. І. Дей, І. П. Березовський, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1976. – 576 с.; Чумацькі пісні / Упоряд. О. І. Дей та ін.; Редкол.: О. І. Дей, М. М. Гордійчук, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1976. – 542 с.; Інтернаціональне та національне в сучасному слов'янському фольклорі / Відп. ред., передм. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1977. – 224 с.; Пісні літературного походження / Упоряд. В. Г. Бойко, А. Ф. Омельченко; Редкол.: О. І. Дей, І. П. Березовський, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1978. – 494 с.; Шумада Н. С. Сучасна пісенність слов'янських народів / Відп. ред. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1981. – 262 с.; Народні оповідання / Упоряд. С. В. Мишанич; Редкол.: О. І. Дей, І. П. Березовський, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1983. – 504 с.; Дитячий фольклор: Колискові пісні та забавлянки / Упоряд. Г. В. Довженок; Редкол.: О. І. Дей, І. П. Березовський, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1984. – 471 с.; Легенди та перекази / Упоряд. А. Л. Іоаніді; Редкол.: О. І. Дей, І. П. Березовський, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1985. – 400 с.; Вахнина Л. К. Славянские рабочие песни: Социальный контекст. Художественно-эстетические особенности / Отв. ред. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1986. – 121 с.; Слов'янська фольклористика: Нариси розвитку. Матеріали / Відп. ред. В. А. Юзвенко –

К.: Наукова думка, 1988. – 448 с.; Балади: Родинно-побутові стосунки / Упоряд. О. І. Дей та ін.; Редкол.: І. П. Березовський, С. Д. Зубков, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1988. – 528 с.; Прислів'я та приказки: Природа. Господарська діяльність людини / Упоряд. М. М. Пазяк; Редкол.: І. П. Березовський, М. М. Гордійчук, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1989. – 480 с.; Прислів'я та приказки: Людина. Родинне життя. Риси характеру / Упоряд. М. М. Пазяк; Редкол.: І. П. Березовський, М. М. Гордійчук, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1990. – 528 с.; Прислів'я та приказки: Взаємини між людьми / Упоряд. М. М. Пазяк; Редкол.: І. П. Березовський, М. М. Гордійчук, В. А. Юзвенко та ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 440 с.; Мушкетик Л. Г. Славістична фольклористика в Угорщині: кінець ХІХ – ХХ ст. / Відп. ред. В. А. Юзвенко. – К.: Наукова думка, 1992. – 100 с.; Слов'янський світ / Редкол.: О. Федорук, Ю. Алексеєв, В. А. Юзвенко та ін. – 1997. – Вип. 1; 1998. – Вип. 2; 2002. – Вип. 3; 2006. – Вип. 4; 2007. – Вип. 5; Українсько-польські культурні взаємини ХІХ–ХХ ст. / Ред. О. Федорук, Б. Бердиховська, В. Юзвенко та ін. – К., 2003. – 293 с.; Художня культура західних і південних слов'ян (ХІХ–ХХ століття): Енцикл. слов. / Г. А. Скрипник (гол. ред.), Л. К. Вахніна, В. А. Юзвенко та ін. – К., 2006. – 248 с.